

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 240 Lei	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Pentru publicațiuni oficiloase, concurse edicte etc. publicate de 8 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an 120 Lei		
Pe un pătrar de an 60 Lei		
Un număr 5 Lei		
Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei		

Praznic cultural în Caransebeș.

Adunarea generală a Asociației Învățătorilor Bănățeni comemorează împlinirea a 70 ani dela înființarea Reuniunii învățătorilor ortodocși.

Participă d-l Ministru D. Țoni.

Cucernicul pelerinaj în care se rostuește Adunarea dascălilor bănățeni de astăzi la isvorul întăririlor românești de aici primește, în prezența Escelenței Sale Domnului Ministru Dimitrie Țoni, o notă binemeritată!

Și iată pentru ce.

Întăiele pagini de carte românească acum aproape patru secole s'au scris de trei dascăli bănățeni, între cari doi din Caransebeș.

Cel dintâiu dicționar universal românesc, apărut în veacul al XVII-lea aparține tot unui modest și anonim dascăl de aici.

Tot pe atunci lucrează aici la Zărvești o tipografie.

La Caransebeș, Vârșet și Timișoara, în secolii următori se pun baze întăielor școale românești de grad mai înalt, (în secolul al XVIII-lea numărul școalelor în Bănat trece de o sută în timp ce în tot Ardealul se găsesc abia 13).

Când în Ardeal până și tiparnița unieților seacă, bănățenii C. Diaconovici-Loga, Teodorovici, Lăzărescu, Martinovici-Roșu și alții scot cu zor în crăiasca tipografie din Buda peste o sută de cărți, păstrând sus torța culturii românești.

De aici, la intervale mai mici sau mai mari, țâșnesc scânteii cari lasă dără luminoasă în orizontul nostru cultural!

Tradiția aceasta culturală a Banatului în

curs de patru secole dă puls de viață „Reuniunii învățătorilor din dieceza ort. rom. a Caransebeșului” pe care nemuritorul episcop ~~Ioan~~ Popasu o organizează fără greutate cu concursul câtorva dascăli inimoși, acum 70 de ani...

Dela acel modest Ștefan Hârce și Fogarași până la prota Tomici și mai apoi episcopul reîntemeietor, tinda și altarul sfintelor noastre biserici au îmbrățișat și încurajat nobila pornire spre emancipare culturală; fără a căuta la vânturile cari au adus semința redeșteptării culturale și naționale, au plantat-o cu zor, veghiind ca recolta să fie spre fosos exclusiv românesc!

Gândul asociației învățătorilor din județul Severin prezidată de harnicul inspector general școlar Pavel Jumanca și al președintelui Asociației Învățătorilor Bănățeni Patrachie Rămneanțu de a comemora, odată cu cei 70 ani dela întemeierea Reuniunii și pe unii din marii bărbați ai Bisericii noastre de aici cu merite pentru școală, îi situează în linia nemuritorilor înaintași: Vasile Nicolescu, Pavel Chinezu, Ioan Marcu și alții, cari au veghiat ca roua de pe vlăstarele românești să n'o întineze miasme străine.

Într'o pioasă reculegere să-i cuprindem în inimile noastre, căci ei au fost pionii frumoasei noastre Românie și străjerii neadormiți ai sfintei Biserici strămoșești!

O comemorare...

Un curat praznic național se desfășură sub ochii noștrii. Este jubileul venerabilei Reuniuni a Învățătorilor români dela școalele confesionale gr. ort. din dieceza Caransebeșului, care a luat ființă acum 70 ani, ca rezultat al spiritului național și vizionar al vremii de atunci.

În freamătul revoluționar al aspirațiilor liberatoare, spre icoana sfântă a Neamului Românesc, Reuniunea învățătorilor confesionali a reprezentat religia națională fanatică și intransigentă a polarizat îndemnuri, a justificat chemări și a confirmat recunoașterea valorilor românești, desprinzând în vacarmul vremilor rolul ei, în luptă pentru păstrarea și ridicarea conștiinței naționale.

Șaptezeci de ani a luptat neînterupt pentru armonizarea solidarității tuturor energiilor românești în vederea întregirii lor într-o comunitate națională.

Reuniunea, a fost o cetate care a mobilizat pe toți marii bărbați ai acestui Banat în luptă cu o stăpânire venetică.

La adunările generale ale Reuniunii, pe lângă învățători mai participau preoți, адвоаți, medici și toți fruntașii vieții naționale din Banat. Aceste adunări erau mai mult adunări naționale decât profesionale.

Sub ocrotirea prezidențială a Păstorului diecezei, congresul dascălesc ținea loc de parlament. Aci se vedea reușita unei alegeri de deputat, o alegere de protopop, etc.

Mulți învățători pe urma acestor debateri ajungeau locatarii închisorilor din Vaț și Seghedin. Dar erau zădarnice toate închisorile. Temnița grea și umedă care a ros mult din sănătatea lor i-a făcut și mai încorigibili apostoli ai trezirii naționale.

Existența Reuniunii învățătorilor confesionali s'a adăpostit în cursul vremii sub zidurile bisericii. Aici și de aici au crescut aproape toate visurile românismului. De aici s'a aprins pe culmi și a păstrat vie în inimi focurile priveghiului național de totdeauna.

De aceea biserica și școala au fost întotdeauna în strânse legături. Am putea spune mai bine în strânsă înrudire.

Iată de ce preoții și învățătorii s'au simțit întotdeauna bine laolaltă, s'au considerat luptători pe același front.

Învățătorii bănățeni confesionali încrezători în renașterea spirituală și sufletească a nației

românești au apucat drumul năzuințelor naționale, dăruindu-se din plin și în chip de mucenici pentru formarea și îndrumarea comunității românești.

Numai cine știe să descifreze hrisoavele trecutului, poate să-și dea seama cât suflet s'a risipit și câtă vrere românească s'a afirmat în jurul acestei Reuniuni care ne-a mântuit limba și cultura românească.

Iată de ce considerăm ca pe un eveniment de seamă proslăvirea celor 70 de ani de existență a Reuniunii transformată azi în Asociație, fiindcă această Reuniune prin dârzenia ei a știut să fie întotdeauna în fruntea Banatului.

Dacă va răsări în curând istoricul, care să zugrăvească scenele cele mai intime, să scormonească detalii și să spulbere odată vălul uitării, Reuniunea va apare ca o catedrală de lumină și cultură.

Asociația Învățătorilor Bănățeni de azi trebuie să se mențină în strălucirea tradițională a Reuniunii de ieri. Trebuie să ne regăsim trecutul. Astăzi mai mult ca ori când se cere mobilizarea tuturor forțelor. Morții stăruie și ne îndeamnă la muncă.

Se impune o rectificare de conștiință ca un act de pietate, ca să ne amintim de cei ce nu mai sunt, de ctitorii Reuniunii, ce dorm poate, în vreun cimitir părăsit, peste care bălăriile de mult au așternut haina uitării, să le aducem întregul nostru prinos de recunoștință și vecinică amintire, pentru faptelor lor care au susținut ființa noastră etnică și spirituală.

Iosif Crețu.

Un fapt îmbucurător: Cetirea Bibliei.

De: Prof. C. Rudneanu.

Biblia a fost în toate vremurile cea mai citită carte. Știrea aceasta e confirmată și în zilele noastre, căci iată ce ni-se spune: „British and Foreign Society“ anunță, că în 1938, s'au vândut 11 milioane 39.491 exemplare, în întreaga lume. Deci cu 71.000 Biblii mai mult decât în 1937, numai în Europa (1 milion 660.000). Și există nu mai puțin decât 732 traduceri, dintre care cea mai recentă în limba eschimoșilor. Faptul că Biblia în anul 1937 a fost citită într'un număr mai mare, trebuie să-l căutăm și în starea generală istorică a omenirii întregi, dar mai ales situația din Europa a devenit excepțională, în urma ultimelor evenimente.

Omenirea îngrozită de atâtea tapte lipsite

de credință și morală creștină, caută răspunsul vieții în Cartea sfântă. Pe zi ce înaintăm ne convingem tot mai mult, că există o babilonie, o răstălmăcire a atâtor valori esențiale ale vieții, încât singură numai puterea divină mai poate pune rânduială în locul dezordinii. Adevărul lumii acesteia îl găsim în Biblie, singură ea ne pune în fața problemei ce voim să o dezlegăm și ne dă și soluția cuvenită.

Și ceice zăbovesc în grija lor trudnică cu cititul cărții sfinte, se simt mai puternici în credință, văd, că toate pericolele lumii, peripețiile vieții sunt numai slabe ecouri ale necredinții, ale unor momente de îndoială prin care au trecut atâția sceptici ai lumii. Adevărul e unul și acelaș, el nu se schimbă cu timpul, cu omul.

Citirea Bibliei ne umple ochii sufletului de lumină, ne încălzește inima, ne clarifică gândirea, apropiindu-ne prin dragoste de Dumnezeu. Dacă toate cărțile lumii ar dispune la un moment și toată înțelepciunea umană s'ar anihila — singură numai Biblia ar rămâne — ea ar fi îndestulătoare pentru omenire.

Cuprinsul ei adânc, frumuseța exemplilor, cuvintele pline de tâlc, toate ne conduc în împărăția binelui, a dragostei și a păcii. Ea are multe lumini pe cari noi oamenii cu mintea noastră mărginită abia putem să le atingem. Am intrat de multe ori în casele multor credincioși, a oamenilor simpli adeseori, cari n'au bibliotecă, n'aveau cărțile celebre ale literaturii universale, dar pe masa lor sta Biblia. — Și ei știau atâtea lucruri frumoase să povestească încât m'au uimit puterea de adâncire și exemplul sfânt ce căutau să-l imite întru toate. Cunoștințele culese din citirea Bibliei atingeau culmile gândirii pure, ale sufletului dornic de a acționa aiudoma ca cele citite în Sf. Evanghelii. Acela care-și face educația în urma citirii bibliei poate fi om deplin, fiindcă sfaturile ce le primește sunt cele mai alese, sistemul educativ mai de seamă, care înobilează sufletul.

Să ne gândim numai la recenta traducere a Bibliei în limba eschimoșilor, a acelor oameni cari luptă din greu cu condițiunile geografice în cari trăesc — câtă bucurie nu vor simți, când vor pleca și pe mai departe în călătoriile lor pline de peripețiile vieții, câtă mângăere, încredere în puterea lui Dumnezeu, care și în zilele noastre face minuni, pe cari noi oameni „hiperștiințifici“ nu le observăm, sau nu le înțelegem. *Deci, citirea Biblică este un indiciu favorabil, că omenirea începe să-și pregătească calea mântuirii veșnice !!!*

Păstorul vostru.

— Preotul —

Preotul este nu numai păstorul vostru, el este și slujitorul lui Dumnezeu.

Așa a plăcut și vrut Atotputernicul Dumnezeu ca să fie ce este și ce vedem cu ochii: lumea cu toate ale sale și omul mai presus de celelalte animale, cu o minte frumoasă — aleasă — spre a conduce ce vede și să înfrumusețeze tot și toate din jurul său, fără însă să aibe puterea de a conduce nevăzutul pe care Dumnezeu și l-a rezervat sieși. Aceasta numim noi mister, adecă ceace nu putem să știm — Dumnezeu știe.

Așa este și cu preoția — mister — o taină lăsată de Atotputernicul oa nenilor încă dela începutul lumii încoaci — cetește Vechiul Testament — să se împărtășească de darurile Lui. Și Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, lasă această taină a preoției în Biserica întemeiată, ca să existe o seamă de oameni aleși — vrednic este — care să aibe dreptul de a administra tainele lăstate de Fiul Iisus Hristos.

Acești oameni de seamă aleși — vrednic este — formează o ierarhie bisericească și se numesc preoții — păstorii voștri. Sf. Scriptură ne arată că apostolii au primit puterea preoției dela Iisus Hristos și au predat-o și altora prin o lucrare văzută, prin punerea mâinilor și rugăciune.

Ascultați pe preotul vostru ca unul care este mai mare peste voi — slujitor al lui Dumnezeu — el este păstorul vostru, căci știți, păstorul cel bun sufletul și-l pune pentru oi. El este păstorul, voi turma; el vă conduce la pășunea cea bună, la apă curată, vă ferește de lupii răpitori, vara vă desfată cântând din fluer, iarna vă adăpostește de vânt, etc. El vă hrănește și dacă una se rătăcește, aleargă ziua și noaptea până o găsește, aducându-o înapoi la turmă. Dacă una e bolnavă, o caută, o îngrijește, îi dă medicamente ca să se facă sănătoasă.

Și dacă preotul vostru este un asemenea păstor bun, care ar fi dintre oameni să nu-l asculte, căci acela care nu l-ar asculta, blăstămat este de Dumnezeu și este asemenea oaiei care nu mai vrea s'asculte de păstor, vine lupul, o răpește și o mănâncă. Așa va perde Dumnezeu pe acei cari nu vor să rămână în turmă.

Pe mulți îi aud că preotul lor nu mai este vrednic prin purtarea lui să mai fie numit păstor, căci în loc să păzească turma, o risipește, are cutare patimă și mai știu eu câte.

Nu e bine să condamnăm pe nimeni deoarece ne naștem în păcat și nu este om pământean pe lume să nu greșească și atunci judecă-te tu pe tine, ca să poți judeca pe un altul.

O fi preotul vostru așa cum spuneți, însă atunci când se îmbracă și este îmbrăcat în ornate și slujește înaintea sf. altar, este slujitorul lui Dumnezeu și cuvântul lui trebuie ascultat, iar rugăciunile lui sunt leacuri vindecătoare, încolo, la ziua judecății, va răspunde pentru turma încredințată lui, înaintea Atotputernicului.

Să luăm aminte!*) Un om a zis: pentru ce să mai merg la biserică, au nu mă pot eu ruga și acasă ori în alt loc? Pentru ce să mai ascult eu învățăturile preotului, când și el nu e alta decât un om păcătos, poate mai păcătos decât mine! Pentru ce să ascult eu învățăturile eșite din gura unui păcătos ca preotul? Știu ceti. Carte de rugăciuni am. Duce-mă voi în țarina mea și acolo mă voi ruga.

Precum a zis, a și făcut. Mai în toate Duminecile mergea la țarina sa să se roage. Într-o Duminică, precum mergea și obosit de căldură, iată trece pe lângă un pârâu cu apa ca cristalul își înmoaie degetul în apă și fiindu-i sete, se puse și bău. Bucuria lui cea mare că și-a stâmpărat setea și începu a lăuda pe Dumnezeu. Apoi se hotărî să meargă pe pârâu în sus să vadă de unde izvoarește. Nu merse departe până ce îl găsi. Dar mare-i fu mirarea și apoi necazul, când văzu că apa cea curată ca cristalul din care bău, trecea și ieșea prin animalele moarte țipate în apă.

Atunci zise: vai mie ce păcătos sunt! Cum putui bea apă din acest pârâu? Deodată parcă auzi un glas zicându-i: Omule întoarce-te și ascultă iarăși învățăturile preotului tău și nu cârți contra așezămintelor lui Dumnezeu. Căci precum văzuși prin ce loc urât a trecut apa pârâului și totuși e atât de bună și curată, totașa sunt curate și cuvintele Domnului eșite prin gura preotului, chiar de ar fi el, ca om, păcătos! Și omul s'a întors la așezămintele lui Dumnezeu și a ascultat pe preotul — păstorul — său.

Nimic nu poate despărți pe păstorul vostru de turma sa. De l-ar amenința bolile, prigoanele, pedeapsa sau moartea, el nu se va despărți de voi în veac.

Câți preoți au murit în Rusia, mai ieri în Spania bolșevică, pentru că au fost păstori de turmă. Iși ziceau ei bolșevicii: trebuie omorâți păstorii — preoții — și turma se va risipi. Păstorii au murit, dar turma nu s'a risipit toată, deoarece ei au rămas într'un gând uniți și au chemat alt păstor și păstorul a venit — preotul.

Preotul este nu numai păstorul vostru, el este și slujitorul lui Dumnezeu. El face prin rugăciunea lui din pâine și vin, trupul și sângele lui Hristos, ca apoi să vă împărtășiți cu toții spre iertarea păcatelor și spre viața de veci.

Preotul vostru este pentru voi totul, el vă poartă dela leagăn până la moarte și atunci voi ce trebuie să faceți? Să-l urmați, să-l ascultați, să-l iubiți, să-l respectați, să-i dați binețe totdeauna voi întâi, ca apoi preotul să vă binecuvinte.

Cuvântul vostru când îl agrăiți să fie totdeauna: „Părinte“, „Taica Părinte“, „Sfințite Părinte“ sau „Cucernice Părinte“ și nicidecum să nu fie rostite cuvintele acestea urâte pe cari numai oamenii cu un căpătâiu nu prea sănătos îl rostesc: „Domnule Părinte“, „Domnule Preot“, „Părințele“, sau mai știu eu cum.

Pe preotul vostru, după cum ați văzut, niciodată să nu-l agrăiți cu: Domnule, deoarece el n'a primit nicio domnie dela nimeni, el a primit o sfințenie, un dar dela Dumnezeu prin punerea mâinilor episcopului, și acela care spune Domnule, să știe că nu-l cinstește pe preot ci batjocorește — sfințenia — darul lui Dumnezeu.

Și dupăcum aveți încredere în păstorul vostru — preotul — cel dela sat și oraș care vă poartă dela leagăn și până la moarte așa se cuvine să aveți încredere și în conducătorul Țării, Regele nostru iubit Carol II, căci El este ca și regina la albine — sufletul familiei — de nu este regina, moare familia.

Fiți dar pilde vii înaintea tuturor, precum și Hristos a fost. „V'am dat vouă pildă, ca să faceți ceea ce eu însumi m'am făcut“ (sf. ev. Ioan).

Pr. Aurelian Șt. Chepic

*) „Calendarul Românului“ pe anul 1937.

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

De Pr. I. Firca.

(Continuare)

β) Metoda *experienței* la rândul ei are și mai puține șanse decât observația, de a putea fi aplicată direct fenomenului apariției lumii. Cine ar fi capabil vre-odată, oricât ar cunoaște de amănunțit toate condițiile astrofizice în cari ar putea lua naștere un nou corp ceresc, să facă să se producă ceva la fel? Cuvintele spuse de Domnul lui *Iov* în legea veche, pot fi actualizate și adresate oricărui savant determinist și materialist: „Poți să înnozi tu legăturile *Găinușei*¹⁾ sau să deslegi frânghiile *Orionului*? Tu faci să iasă la vremea lor semnele *zodiacului* și tu cârmuești *Ursa Mare* cu puii ei?²⁾“.

Experiența lui *Plateau* e atât de îndepărtată, chiar ca semnificație prin analogie, de ceace a putut fi în măreția zilelor când *haosul* a fost orânduit să ajungă *cosmos*! Care poate să fie raportul dintre o picătură de untdelemn într'un pahar cu alcool și o masă enormă, (din cel puțin 92 de elemente materiale) într'un spațiu uriaș de eter cosmic, un fel de nimic ipotetic? Și chiar de s'ar preciza raportul, întrebarea de unde untdelemn și alcoolul, de unde materia cosmică și mișcarea, rămâne deschisă. Pe lângă că rezultatele experienței lui *Plateau* mai sunt contrazise și de mișcările lui *Mercur*, ori ale sateliților lui *Saturn* și *Uranus*.

Dar dacă experiența propriu zisă nu poate afirma aci nimic direct, ea nici nu poate nega creațiunea; iar indirect ne poate pune pe calea ce duce tocmai spre recunoașterea creațiunii. Căci urcând cu mintea, fără idee preconcepută, pe scara înălțărilor cauzale, găsim cauze tot mai puțin dependente de materie și imobile în acțiunea lor. Și dacă pe treapta de jos a scării se găsește cauzalitate fizico-chimică, care reclamă totdeauna un obiect material asupra căruia să-și exercite acțiunea de transformare, pe treapta de sus se găsește cauzalitatea ideii, care n'are nimic material și se execută independent de condițiunile contingente ale timpului, locului și materiei. Și care acționând, în loc de a se micșora ca forțele fizico-chimice, dimpotrivă se îmbogățește³⁾.

Iar Spiritul absolut, Dumnezeu, treapta supremă a acestei scări, reprezintă atunci o cauzalitate cu totul independentă nu numai de

materie, dar de orice alt element preexistent, imobilă și fără nici un fel de modificare a stării, când acționează. Acest raționament ne duce cel puțin până la a admite *posibilitatea* existenței Creatorului, pe care alte probe ni-l arată a fi în prelungirea normală a experienței⁴⁾.

Căci fiind vorba de lumi presărate în largul spațiilor și pe cari le vedem a fi spuse atâtor variații, nu vom putea sesiza în ele ființa imuabilă și necesară reclamată de mintea noastră. După cum nu vom putea admite veșnicia mișcărilor din cosmos, atâta vreme cât constatăm tendința lui spre echilibru și repaos, pe bază pur experimentală⁵⁾.

O asemenea deducere indirectă a existenței Creatorului, prin raționamente ce pornesc de la fapte experimentale o putem plasa aci unde încercăm a arăta aportul sau mai precis lipsa de aport a experienței științifice umane în problema cosmogonică, întru cât creația prin Dumnezeu nu e negată de savanți cari înregistrând numai faptele nu se depărtează de datele experienței în inducțiile lor, ci numai de cei ce trecând de această limită activează în domeniu pur filosofic. La fel în chestiunile accesorii problemei cosmogonice, ca aceea a *originei vieții* sau a „*transformării speciilor*“, observația fie că e imposibilă, fie că teoriile transformiste sunt infirmate prin așa zisul fenomen al *mutațiilor*, la rândul lui contrazis și el de altele, cari totuși nu reabilitează în vre-un fel mecanismul evoluționist.

Știința nu ne poate pune înaintea ochilor — spre a crede în afirmațiile ei — priveliștea de sigur grandioasă a grupării mecanice, prin afinitate chimică sau altfel de forțe, a atomilor, formarea din elemente chimice anorganice a materiei complexe organice și trezirea acestora la viață. Căci neputința mascată de vorbă și terminologie, tot neputință rămâne. Iar științele pozitive se vădesc prin aceasta a nu-și putea valorifica metoda nici aci și deci se găsesc din nou pe teritoriu străin.

Dar dacă originea pământului, a vieții și a omului e inaccesibilă direct științelor fizice, de aci nu rezultă că și e insolubilă⁶⁾. Căci dacă aceste toate nu au putut apărea prin jocul orb al vreunor forțe brute și nici să dăinuiască prin ele înșile din veșnicie, noi găsim în dumnezeiasca descoperire și credem că au apărut prin Cuvântul Atotputernic al lui Dumnezeu, Făcătorul tuturor.

4) Ibidem.

5) Ibidem, col 2041. Principiul *entropiei*, dedus și verificat experimental, ne duce înspre asemenea concluzii, cum se va vedea mai în urmă.

6) Cf. L'Abbé J. Fabre D'Ét., 11, 12

1) Constelația Pleiadelor.

2) Iov XXXVIII 31-32.

3) Cf. H. Pinard, art. cit. col. 2040.

Căci textele sfinte afirmă — și adevărată este mărturisirea lor — precis și clar, următoarele adevăruri, pentru oricine vrea să-și lămurească tainele originii lumii:

a) Dumnezeu cel nemărginit, El singur este autorul tuturor celor mărginite.

b) Lumea e opera atotputerniciei lui Dumnezeu.

c) Lumea a fost produsă printr'un act liber al voinței lui Dumnezeu.

d) Lumea a fost făcută pentru preamărirea lui Dumnezeu.

e) Lumea a fost făcută din nimic⁷⁾.

(Urmează)

Pățania Bibliei din Augsburg

Intâmplarea aceasta s'a petrecut în timpurile imediate după înființarea minunii tiparului de către marele maestru Ioan Gutenberg de Gensefische din Maiența; iar eroul, capul ispășitor al acestei întâmplări ciudate, sau mai bine zis, eroina a fost o femeie cu numele de Thereza Andreter, a cărei profesiune era aceea de culegător de litere. După cum se vede nu numai colegii din timpurile de astăzi, ci și cei din alte vremuri străvechi au avut de întâmpinat concurența unui „coleg“ de sex opus. Astăzi însă — incontestabil — lucrurile se petrec pe o scară cu mult mai mare decât pe vremuri.

Eroina, despre care vorbeam mai înainte, s'a născut în fosta capitală a Habsburgilor, — în Viena — la anul 1516, și era fiica unei calfe de tipografie, cum erau numiți pe atunci colegii noștri și având mare aptitudine pentru această meserie, ea o îmbrățișează cu cea mai mare pasiune, astfel că după expirarea timpului prevăzut în legământul de ucenicie, fu scoasă calfă.

În această tipografie unde se afla ea, mai lucra și un oarecare Walther, fiul unui patron tipograf din Augsburg. După puțină vreme colegul nostru Walther se amorează de simpatia noastră colegă Thereza. Nu mult după aceea Walther primește o scrisoare de-acasă cu dureroasa veste despre moartea tatălui său și, numaidecât să vină acas' pentru a lua mai departe conducerea tipografiei. La plecare luă cu el și pe Thereza, cu care apoi se cunună într'una din bisericile mărețe ale Augsburgului.

Odată așezându-se aci, faima soției lui străbătu ca fulgerul întregul oraș, prin frumusețea ei rară și ca o bună cunoscătoare în meserie; iar Walther din ce în ce se simțea mai fericit și mai tandru. Dar Thereza era și un puternic scut pentru apărarea femeilor și pentru emanciparea lor de sub dominarea bărbaților, ceeace ea nu admitea cu nici-un chip.

În casa lui Walther domina până aci cea mai mare fericire și mulțumire, până într'o bună zi când Diavolul încarnat în formă de șarpe a ispitit din nou pe urmașa Evei, pe frumoasa Thereza, soția lui Walther, urmașul lui Adam.

Iată dureroasa ispită diabolică, care s'a întâmplat în tipografia lui Walther.

Tocmai atunci tipografia lui Walther, câștigându-și o reputație foarte mare prin destoinicia și deșteptăciunea lui, primise o comandă dela înaltul for eclesiastic: să tipărească o Biblie. Tipograful Walther fără multă vorbă și-a luat acest angajament, promițând totodată că Biblia va apare fără nici o greșală de tipar.

Intr'o seară, în atelierul său se înfățișează un călugăr bărbos și cărunț de ani; sfătos și blând cu discipolii lui Gutenberg, aducându-i prima corectură dela prima coală din Biblie. Spre bucuria lui Walther corectura n'avea nici-o greșală de tipar, era o culegere impecabilă.

Acum Walther, ca de-obicei înștiință și pe soție, că prima coală din Biblie este terminată și că este „bun pentru tipar“. În această coală din prima carte a lui Moise, cap. 3, v. 16, se găseau următoarele cuvinte: „*Și el trebuie să fie Domnul tău!*“

Thereza judecă în mintea ei, că prin această frază se batjocurește și se înjosește prestigiul femeilor, care fapt o face să se umple de mânie, aproape venindu-i să distrugă toată coala, ce era acum pregătită pentru tipar. Stăpânindu-se, însă, dela acest gest dăunător atelierului, Thereza recurse la un alt șiretlic mai răzbunător.

Noaptea când toți dormeau fără grijă, Thereza se furișă ca o pisică de lângă soțul ei, luă cheia dela tiparniță și se strecură înăuntru, îndreptându-se cu pași ferți spre presă, unde erau aranjate paginile pentru tipar. Spaima o cuprinse ca un fior rece ce-i străbate tot corpul, puterea Necuratului, care avuse mai multă stăpânire pe ea, îi dete imbold și curaj pentru a săvârși diabolica faptă, scoțând câteva litere din formă și schimbând fundamental sensul textului biblic, astfel: „*Și el trebuie să fie nebunul tău!*“

După apariție, Biblia fu răspândită prin toate colțurile lumii.

7) A Vacant „*Création*“ art. în Dictionnaire de la Bible de Vigouroux. ap. H. Pinard, art. cit. col. 2042.

Nu mult după aceea, însă, începură să vină ca ploaia o grozăvenie de ofense la adresa tipografiei lui Walther, din toate părțile lumii, care faptă reclamatu-s'a și primarului orașului Augsburg. Acesta îl arestează pe Walther imediat, trimițând garda orășenească la el, ca să-l ducă la închisoare. Iar toate cărțile și teascurile lui fură confiscate. Dat apoi în judecată Walther tăgădui cu toată tăria cuvântului, că el nu știe nimic de strecurarea acestei greșeli grave, ceea ce o dovedise și cu ajutorul corecturei aduse de călugăr.

Vicleana de Thereza își ascunse la timp secretul ei. Deși știa că soțul ei va fi pierdut, ea nu făcu nimic pentru salvarea lui.

Atunci, un ucenic, care dormise sub scara intrării la teascurile tiparniței, pe care ea nu-l observase, văzând-o pe stăpâna când a schimbat cuvintele din formă, s'a dus și a reclamat primarului, mărturisind tot cum se petrecuse. Consiliul hotărî numaidecât eliberarea tipografului Walther, iar în locul lui fu adusă soția sa Thereza, de aceeași gardă orășenească, purtată și huiduită pe toate străzile Augsburgului pe unde treceau cu ea.

Eforturile au fost zadarnice pentru reprimirea exemplarelor deja răspândite în toată lumea. Câteva exemplare din această Biblie tipărită la faimoasa tipografie a lui Walther din Augsburg au fost păstrate și până astăzi la bibliotecile din Walfenbüttel și Breslau.

Teodor Dumitru

Școalele confesionale

în lumina nouilor stări.

S'au scris multe articole, în foaia noastră și în cele ale eparhiilor surori din mitropolie și chiar în presa laică, privitor la situația în care au fost târâte, prin forța împrejurărilor dar mai ales din cauza neînțelegerii omenești, „școalele confesionale“.

Noul regim de dreplate din Țara noastră caută, spre cinstea lui, să facă lumină în cauza aceasta care ne-a irosit puterea de muncă, a măcinat prestigiul Bisericii și a însemnat o sfidare cinică a jertfelniciei bieților noștri creștini dreptmăritori de altă dată, din care au purces școalele confesionale.

Din scrisoarea pe care o publicăm mai jos, coroborată cu alte prețioase indicii și date, desprindem începutul acelei drepte și dorite deslegări, semnalată mai sus.

ONORATĂ REDACȚIUNE,

În anul 1937 fiind numit primar al comunei un fost plutonier de jandarmi în pensie în lipsa notariului Cercual de acasă a făcut singur Buget Comunal ștergând tot ce s'a fost votat în anii premergători ca ajutor pentru trebuințele bisericii și chiria ce a plătit-o comuna politică drept chiria pentru folosința localului școlii, foste confesionale, de pe vremuri.

Subsemnatul ca reprezentant al bisericii ort. rom. am remonstat la județ în cauza aceasta, unde nu mi s'a dat satisfacție și nu s'a reparat cauza, când apoi am făcut un memoriu documentat Venerabilului Consiliu Eparhial la Caransebeș, arătând că primăriile comunale alăturarea de învățătorii tineri, cari nu cunosc ce este școala confesională, cum a funcționat aceea pe vremuri, sub ce împrejurări și cu ce drepturi, vin simplu să denege bisericii noastre ort. rom. dreptul la aceste edificii, îndatorirea comunei politice de a plăti anual chiria confesiunii pentru edificiile școlare ce se folosesc de stat și afirmă urbi et orbi că școala este recvirată de Stat și ca atare au dreptul să o folosească după bunul lor plac, afirmând că populația dorește să se folosească școala „că e tot proprietatea lor“ și că „comuna politică nu e datoare să plătească chirie nici să dea subvenții și ajutoare bugetare bisericilor în cauză“ și în genere pentru personal, reparații și îngrijirea cimiteriului.

La acest memoriu subțernut, Ven. Consiliu Eparhial din Caransebeș a făcut demersurile necesare forurilor de stat cari sesizându-se la cele întâmplate în mai multe comune la noi în județele Severin și Caraș, au instituit o comisie compusă din un reprezentant al Ministerului de Interne, din un reprezentant al Ministerului Educației Naționale și din un reprezentant al Consiliului Eparhial respectiv al Bisericii nedreptățite de prin multe comune.

Această comisie s'a prezentat în comună în 30 Noemvrie a. c. și constatând adevărul memoriului a stabilit, că Primăriile Comunale sunt datoare a solvi comunităților bisericesti confesionale, chiria pentru folosința edificiilor școlare, a subvenționa după trebuință bisericile, pentru susținerea personalului, reparațiuni, cimiteriu etc. și în sfârșit că până atunci până când Ministeriul Instrucției cu cel al Cultelor, în conțelegere cu metropolia dela Sibiu ne soluționează cauza fostelor școale confesionale din Transilvania și Bănat prin o lege specială, comunele respective, Primăriile comunale sunt datoare a lua anual în Bugetul lor o subvenție

drept chirie, care să evedențeze datoria lor de a solvi bisericilor, cari sunt reprezentantul cel mai competent al confesiunii respective care a zidit școale.

E drept că în comuna Măidan aceasta cauză s'a regulat ulterior în conțelegere cu Notariul absent și Primarul nou numit și înțelegător de cauză, totuși, ca chestie de drept, am trebuit să fac aceste demersuri ca să se evedențeze de nou și pentru alți neînțelegători, că problema din punct de vedere de drept cumpenește în favorul bisericilor respectiv confesiunii noastre ort. române, având confesiunea drept la chiria școlii în fiecare comună, ca la timpul său să se evedențeze că școlile foste confesionale aparțin bisericilor respectivă confesiunii și noi în eraromânească le-am cedat statului pentru folosință cu dragă voie, dar nici decum siliți, pentru ce nici nu pretinde biserica vre-o chirie mare ca să fie spre greutatea populației, ci pentru menținerea dreptului de proprietate și recunoașterea la timpul său că aparține bisericii și confesiunii, care a zidit-o și a cedat-o spre folosință obștească.

Deci, onoare celor înțelegători.

Preotul A. Iana,
în retragere.

Ș T I R I

Concert de colinde aranjează astăzi Cohorta F. N. S. a studenților Academiei noastre teologice și Corul Catedralei în Caransebeș. Intre punctele de program numeroase -- 11 ale studenților teologi și 6 ale Corului Catedralei -- se intercalează conferința păr. profesor Dr. Petru Rezuș despre „Crăciunul Românesc“.

Donații. Preoții mai jos notați au binevoit să dăruiască pentru Mănăstirile din Eparhie, după cum urmează: E. Mureșan, Banloc 500 lei, I. Pincu, Ciacova 500 lei, T. Mărgineanțu, Opațița 500 lei.

Valibilitatea vechilor carnete de identitate cu reduceri de călătorie pe C. F. R. s'a prelungit până la 31 Martie 1940. Intretimp vor urma dispoziții pentru exoperarea noilor carnete.

Socetatea sportivă „Păstrăvul“ își va ține adunarea generală în 31 Decemvrie a. c. în sala mare a Primăriei din Loc.

La „**Librăria Diecezană**“ din Caransebeș, se află de vânzare:

Smirnă kgr. à 270 lei
Tămâie (lacrimă) „ „ 230 „

Mersul trenurilor

dela 18 Decemvrie 1939 din gara Caransebeș.

Plecarea autobuzului la gară	Nr. trenului	Dela București spre Timișoara			Plecarea autobuzului la gară	Nr. trenului	Dela Timișoara spre București		
		Felul trenurilor	Sosește	Pleacă			Felul trenurilor	Sosește	Pleacă
—	1025	Pers. T-Severin Timișoara	2.22	2.44	—	1026	Pers. Timișoara T-Severin	2.39	2.47
5.00	103	Accelerat	5.18	5.25	6.50	1032	Mot. Timișoara Caransebeș	7.00	—
6.04	1021	Pers. T-Severin Timișoara	6.18	6.31	9.05	14	RAPID	9.23	9.29
9.55	1031	Mot. Caransebeș Timișoara	—	10.20	12.05	1022	Pers. Timișoara T-Severin	12.24	12.32
12.05	1005	Personal	12.16	12.26	13.25	12	RAPID	13.42	13.47
17.45	11	RAPID	18.06	18.10	16.30	1006	Personal	16.50	17.02
19.30	1023	Pers. T-Severin Timișoara	19.45	19.55	20.05	1024	Pers. Timișoara T-Severin	20.22	20.32
21.35	13	RAPID	21.54	21.59	23.30	104	Accelerat	23.42	23.52
Dela Reșița				Sosește	Spre Reșița				Pleacă
—	1386	Motor	1.00		—	1381	Motor	2.52	
6.05	1388	Personal	6.10		5.00	1387	Personal	5.30	
9.05	1390	Personal	9.10		9.05	1383	Motor	9.28	
12.05	1382	Motor	12.18		12.05	1389	Personal	12.40	
16.30	1384	Motor	16.45		17.45	1385	Motor	18.15	
23.30	1392	Personal	23.35		20.05	1391	Personal	20.45	
Dela Subcetate				Sosește	Spre Subcetate				Pleacă
6.05	2272	Motor dela Boufari	6.23		—	2271	Motor Caransebeș-Subcetate	3.30	
9.05	2274	Motor dela Boufari	9.18		6.50	2273	Motor până la Boufari	7.05	
9.55	2276	Personal dela Subcetate	11.10		9.05	2275	Personal până la Subcetate	9.32	
16.30	2278	Personal dela Subcetate	16.42		13.25	2277	Personal până la Subcetate	14.12	
21.35	2280	Motor dela Boufari	21.36		17.45	2279	Motor până la Boufari	18.30	